

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen maandelijks over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters (rechts), van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal, en Jef Laureyns (links), verbonden aan de Universiteit Gent, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Brulse koeien

Vaak en onregelmatig tochtig door cysten op eierstokken

Een verontruste veehouder vroeg me korte tijd geleden om de vruchtbaarheid van een koe te controleren. Het hoogproductieve dier vertoonde opnieuw tochtssignalen, terwijl ze een week ervoor al voor de vierde maal geïnsemineerd was. Rectaal onderzoek van het geslachtsapparaat verschaftte duidelijkheid. Ik constateerde een slappe baarmoeder. Op beide eierstokken voelde ik een grote vochtblaas met de omvang van een pingpongbal. Het echobeeld van de eierstokken gaf ze-

kerheid. De met vocht gevulde cysten waren goed zichtbaar. De zogenaamde cysteuze ovariafollikels (COF) waren de oorzaak van het herhaaldelijk en onregelmatig terugkomen van de koe.

Hormoontherapie

De symptomen bij cysteuze ovariafollikels variëren enorm. Soms zijn dieren altijd tochtig en duidelijk 'bruls'. Koeien met deze aandoening zijn er in veel gevallen bij als andere dieren in het koppel tochtig zijn.

De aanwezigheid van relatief kleine cysten in ovaria in de eerste zes weken na afkalven is normaal en meestal zelfgenezend. Wanneer de dieren klinische verschijnselen hebben van bruls zijn of als ze onregelmatig terugkomen, zoals deze koe, dan is behandelen noodzakelijk.

Hoe langer de aandoening aanwezig is zonder behandelen, hoe slechter de prognose voor genezing. Vroeger werden dit soort cysten standaard 'doorgeknepen', waarbij bloedingen en verklevingen in het geslachtsapparaat van het dier konden optreden. De moderne behandeling bestaat uit hormooninjecties of het toepassen van een Prid-spiraal.

Hormooninjecties bevorderen de eisprong en stimuleren de vorming van een geel lichaam op de eierstok. Bij cysteuze ovaria zorgt het laatstgenoemde effect voor een herbegin van een normale cyclus.

Een andere veelgebruikte therapie is de Prid-spiraal die gedurende twaalf dagen in de vagina geplaatst blijft. Twee dagen na het verwijderen van de spiraal moet een normale tocht optreden. Om te voorkomen dat deze eicel opnieuw ontardt in een cyste is het aan te bevelen om bij de inseminatie een Receptal- of Fertagyl-injectie toe te dienen, zodat de eisprong extra gestimuleerd wordt.

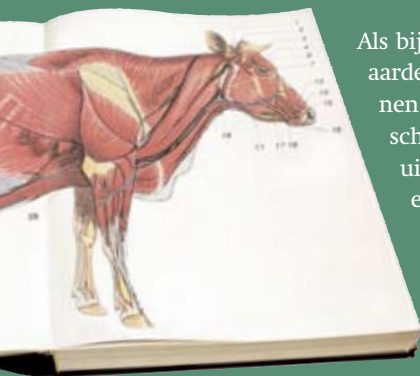
Als deze behandelingen niet succesvol zijn, is een herhaling van de therapie een mogelijkheid. In onze praktijk prikken we bij herhalingsgevallen onder rectale begeleiding de cysten via de vagina aan om ze vervolgens leeg te zuigen.

In overleg met de veehouder heb ik de bovengenoemde koe een Receptal-injectie toegediend. Over tien dagen controleer ik bij de bedrijfsvisite de activiteit van de eierstokken van het dier.

Toon Meesters, dierenarts te Visdonk

De encyclopedie **Cysteuze ovaria**

Als bij een tochtig dier de follikel niet ovuleert, kan die ont-aarden in een cyste. Zo'n vochtblaas produceert oestrogenen, waardoor de koe vaak of voortdurend tochtigheidsverschijnselen vertoont, de baarmoeder slap blijft, vaginale uitvloeijing ontstaat en de banden verslappen. Soms zijn er cysten zonder tochtigheidsverschijnselen, dit is de stille brul.

Het onvoldoende vrijkomen van het luteïniserend hormoon (LH) en het gonadotrofine releasinghormoon (GnRH) in de hypothalamus of hypofyse (hersenaanhangsel) veroorzaakt deze cysten in de eierstok.